

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства соціальної
політики України

№ _____

Професійний стандарт „Машиніст ексгаустера”

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Обслуговування тягодутьових установок (ексгаустер, димосос, вентилятор), призначених для видалення газоподібних продуктів згорання з нагрівальної печі в процесі згорання природного газу та з плавильного агрегату в процесі тонко подрібнених концентратів.

Професійна діяльність є типовою за складністю операцій що виконуються, поділ на кваліфікаційні розряди не здійснюється.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція В	Добувна промисловість та розробка кар'єрів	Розділ 07	Добування металевих руд	Група 07.1	Добування металевих руд
				Клас 07.10	Добування металевих руд

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Клас	Підклас
8	816	8163
Робітники по обслуговуванню, експлуатації і контролю за роботою технологічного обладнання, складання устаткування і машин	Робітники, які обслуговують устаткування по виробництву електроенергії, та робітники на схожому устаткуванні	Робітники, що обслуговують печі для спалювання сміття, компресори, холодильні, вентиляційні, водоочисні та меліоративні системи

1.4. Назва професії (професійної назви роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Машиніст ексгаустера 8163

1.5. Професійна кваліфікація

Машиніст ексгаустера

1.6. Місце професії (посади, професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації):

Працює під керівництвом старшого майстра виробничої ділянки; майстра виробничої ділянки; бригадира.

Може ставити завдання учню машиніста ексгаустера.

1.7. Умови праці

Тривалість робочого часу та відпочинку – згідно з чинним законодавством, графіками роботи та відпочинку, правилами внутрішнього трудового розпорядку, колективним договором.

Відпустки надаються згідно з чинним законодавством, колективним договором, графіками надання відпусток за результатами атестації робочого місця за умовами праці.

Робота пов'язана зі шкідливими та важкими умовами праці. Пільги та компенсації встановлюються відповідно до чинного законодавства.

1.8. Засоби індивідуального захисту

Костюм для захисту від загальних виробничих забруднень та механічних дій зі змішаних тканин.

Черевики шкіряні чи чоботи гумові.

Рукавиці комбіновані.

Рукавиці гумові.

Каска захисна з підшоломником.

Окуляри захисні.

Респіратор пилозахисний.

Вкладиші протишумові навушники.

Костюм для захисту від знижених температур загальних виробничих забруднень і механічних дій.

Чоботи шкіряні утеплені з жорстким підноском.

Засоби колективного захисту

Плакати та знаки безпеки.

Стаціонарні огороження.

Звукова і світлова сигналізація.

Стаціонарні заземлення.

1.9. Умови допуску до роботи за професією

Загальні умови допуску:

Стать: жіноча та чоловіча.

Вік: 18 років і старше.

Повна загальна середня освіта та одержання професії безпосередньо на виробництві або професійна (професійно-технічна) освіта.

Наявність медичної довідки про проходження попереднього (періодичного) медичного огляду з висновком медичної комісії про придатність до роботи за професією „Машиніст ексгаустера”.

Проходження навчання та спеціального навчання з питань охорони праці.

Проходження вступного та первинного інструктажу з охорони праці. Після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом кваліфікованих працівників пройти стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання протягом не менше шести змін.

Наявність посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці.

Кваліфікаційний іспит або тестування

Психофізіологічні особливості:

уважність;

фізична витривалість і сила;

зорова і слухова пам'ять;

швидка реакція на аварійні сигнали;

стресостійкість;

гострота зору;

орієнтація у просторі.

1.10. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня НРК

Свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації за професією „Машиніст ексгаустера” з додатками до свідоцтва про присвоєння кваліфікації „Машиніст ексгаустера”, 4 рівень НРК.

2. Навчання та професійний розвиток

Професійне навчання працівників здійснюється у закладах освіти, начальних центрах або в структурних підрозділах підприємства за різними формами навчання за такими видами: підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації, професійно-технічне навчання, спеціальне навчання.

2.1. Первинна професійна підготовка (назва кваліфікації)

Первина професійна підготовка, професійно-технічне навчання за професією „Машиніст ексгаустера” – наявність повної або базової загально-середньої освіти. Без вимог до стажу роботи.

2.2. Перепідготовка (назва кваліфікації)

Перепідготовка за професією „Машиніст ексгаустера” проводиться за наявності професійної (професійно-технічної) освіти або професійно-технічного навчання на виробництві або передвищої освіти або вищої освіти. Без вимог до стажу роботи.

2.3. Підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації)

Підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства та потребами на виробництві.

2.4. Спеціальне, спеціалізоване навчання машиніста ексгаустера

Періодичне підвищення кваліфікації згідно потреб та відповідно до змін у законодавстві.

Періодичне навчання і перевірка знань з:

охорони праці, пожежної безпеки;

технічної експлуатації електроустановок споживачів і правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів (на кваліфікаційну групу з електробезпеки для електротехнологічного персоналу не нижче другої в електроустановках до 1000 В);

правил охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання;

правил виконання вантажно-розвантажувальних робіт.

3. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність

Закон України «Про охорону праці»;

Кодекс законів про працю України

НПАОП 0.00.-1.30-01. Правила безпечної роботи з інструментом та пристроями.

НПАОП 40.1-1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

НПАОП 0.00-1.15-07. Правила охорони праці під час виконання робіт на висоті.

НПАОП 0.00-1.82-18. Правила охорони праці під час дроблення і сортування, збагачення корисних копалин і огрудкування руд та концентратів.

Правила, що регулюють відповідну професійну діяльності затверджені в установленому порядку:

Колективний договір.

Правила внутрішнього трудового розпорядку.

Правила пожежної безпеки в Україні.

Правила внутрішнього трудового розпорядку.

Положення про систему управління охороною праці на підприємстві.

Інструкція з охорони праці для машиніста ексгаустера.

Робоча інструкція машиніста ексгаустера.

4. Загальні компетентності

1. Знання професійної лексики.
2. Здатність діяти в нестандартних ситуаціях.
3. Здатність працювати в команді.
4. Дотримання професійної етики.
5. Запобігання конфліктних ситуацій.

6. Вміти користуватися контрольно-вимірювальними приладами, системами сигналізації і блокування.
7. Знати методи безпечного виконання робіт з обладнанням, механізмами та інструментом, тощо.
8. Знати основи ощадливого виробництва.
9. Знати правила охорони праці та промислової безпеки.
10. Знати план локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій.

5. Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення

Умовне позначення	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовне позначення
А	Початок та закінчення робіт	Здатність вести журнал прийому-здачі зміни	А1
		Здатність оглядати і перевіряти рівень масла	А2
		Здатність проводити перевірку наявності циркуляції води і масла для охолодження та змащення підшипників	А3
		Здатність проводити огляд механічних і електричних вузлів (точок) ексгаустера	А4
		Здатність проводити перевірку обтяжки анкерних болтів ексгаустера та електродвигуна	А5
		Здатність проводити огляд направляючих апаратів, датчиків вібрації	А6
		Здатність перевіряти наявність заземлення електрообладнання ексгаустера	А7
		Здатність проводити огляд ділянок обслуговування та резервного обладнання	А8
		Здатність проводити запуск/зупинку ексгаустера	А9

		Здатність проводити прибирання зони обслуговування, закріпленого устаткування та механізмів після закінчення робіт	A10
Б	Технічне обслуговування обладнання	Здатність проводити заливку масла	Б1
		Здатність проводити змащення підшипників	Б2
		Здатність прибирати майданчики обслуговуваного обладнання	Б3
		Здатність проводити очистку ексгаустера та резервного обладнання	Б4
		Здатність проводити очистку колекторів технологічних вентиляторів	Б5
		Здатність проводити очистку роторів, направляючих апаратів	Б6
		Здатність здійснювати пробні запуски/зупинки ексгаустера під час ремонту (при необхідності)	Б7
В	Експлуатація ексгаустера	Здатність проводити запуск/зупинку ексгаустера	В1
		Здатність контролювати температуру та вібрацію, заданих механічних та електричних вузлів (точок) ексгаустера	В2
		Здатність контролювати тиск в системах маслосмазки та охолодження	В3
		Здатність контролювати роботу приладів та засобів автоматики	В4
		Здатність контролювати роботу допоміжного обладнання	В5
		Здатність контролювати струмове навантаження	В6

Г	Дотримання норм та правил охорони праці та промислової безпеки	Здатність забезпечувати особисту безпеку та здоров'я, безпеку та здоров'я оточуючих людей в процесі виконання робіт та під час знаходження на території підприємства	Г1
		Здатність дотримуватись заходів пожежної безпеки і правил поведінки у разі аварії	Г2
		Здатність дотримуватись законодавчих та внутрішніх корпоративних стандартів та положень щодо охорони праці та промислової безпеки	Г3
		Здатність дотримуватись вимог нарядної системи та правил внутрішнього трудового розпорядку	Г4
		Здатність дотримуватись вимог експлуатації небезпечних виробничих об'єктів	Г5
		Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових актів з охорони праці, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використання засобів колективного та індивідуального захисту	Г6
Д	Надання першої домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках	Здатність визначати характер ушкодження та ступінь загрози життю та здоров'ю постраждалих від нещасних випадків	Д1
		Здатність надавати першу долікарську допомогу постраждалим від нещасних випадків, від гострого захворювання, у випадку аварії	Д2
		Здатність транспортувати постраждалих до місця надання першої медичної допомоги	Д3
Е	Дотримання норм і правил	Здатність вивчати та дотримуватись вимог правил екологічної безпеки	Е1

	екологічної безпеки	Здатність здійснювати збір усіх відходів, які утворилися, роздільно по видах в тару	E2
		Здатність проводити ліквідацію наслідків розливу нафтопродуктів	E3

6. Опис трудових функцій

Трудові функції	Професійні компетентності	Предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструменти)	Знання	Уміння та навички

<p>А Початок та закінчення робіт</p>	<p>A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10</p>	<p>Екстаустер; повітряно-дутьєвий нагнітач; аспіраційна тягова установка; журнал прийому здачі зміни; агрегатний журнал.</p>	<p>3.1. Будова і технічні характеристики обладнання, що обслуговується; 3.2. Розміщення технологічного обладнання; 3.3. Правила використання засобів вимірювання і сигналізації пульта управління, системи сигналізації та зв'язку; 3.4. Схема технологічного процесу; 3.5. Схема ланцюгів апаратів; 3.6. Схема газо-повітряних потоків; 3.7. Правила запуску обладнання, що обслуговується; 3.8. Основи електротехніки і механіки; 3.9. Правила ведення установленої документації.</p>	<p>У.1. Візуально визначати стан вузлів, деталей та обладнання; У.2. Проводити запуск/зупинку обладнання; У.3. Проводити огляд обладнання; У.4. Вести установлену документацію.</p>
---	---	--	--	---

<p>Б. Технічне обслуговуванн я обладнання</p>	<p>Б1 Б2 Б3 Б4 Б5 Б6 Б7</p>	<p>Екстаустер; колектори; ротори; направляючі апарати; маслостанція; мастильні матеріали; скребок; лопата; пневмошнуровк а; відро; лійка.</p>	<p>3.1. Види і регламент технічного обслуговування; 3.2. Будова і технічні характеристики обладнання, що обслуговується; 3.3. Види несправностей в роботі обладнання і методи їх визначення; 3.4. Причини виникнення несправностей, заходи що до їх попередження; 3.5. Періодичність і порядок змазки механізмів; 3.6. Види матеріалів для змащення; 3.7. Види матеріалів з яких виготовляються підшипники; 3.8. Гранично- допустимі температури для підшипників; 3.9. Інструкції з експлуатації обладнання.</p>	<p>У.1. Виконувати роботи по очищенню, прибиранню обладнання, що обслуговується; У.2. Виконувати запуск/зупинку обладнання; У.3. Виконувати заливку масла.</p>
--	---	---	---	---

<p>В. Експлуатація ексгаустера</p>	<p>В1 В2 В3 В4 В5 В6</p>	<p>Ексгаустери; повітряно- дутьовий нагнітач; аспіраційна тягова установка; прилади і засоби автоматики; засоби автоматики; амперметр; агрегатний журнал.</p>	<p>З.1. Призначення і будова контрольно-вимірювальних приладів; З.2. Розміщення технологічного обладнання н; З.3. Схема технологічного процесу; З.4. Будова і технічні характеристики обладнання, що обслуговується; З.5. Раціональні режими роботи ексгаустера; З.6. Норми технологічного процесу; З.7. Інструкція з експлуатації.</p>	<p>У.1. Виконувати запуск/зупинку обладнання; У.2. Контролювати вібрації заданих механічних і електричних вузлів (точок) ексгаустера; У.3. Контролювати температуру заданих механічних і електричних вузлів (точок) ексгаустера; У.4. Контролювати тиск в системах масло змазки і охолодження; У.5. Контролювати роботу приладів і засобів автоматики; У.6. Контролювати роботу допоміжного обладнання; У.7. Контролювати струмове навантаження.</p>
---	--	---	--	---

<p>Г. Дотримання правил з охорони праці та промислової безпеки</p>	<p>Г1 Г2 Г3 Г4 Г5 Г6</p>	<p>Засоби індивідуального захисту; засоби колективного захисту; засоби пожежогасіння.</p>	<p>3.1. Політики та мети підприємства в галузі охорони праці; 3.2. Вимоги безпеки, що пред'являються до машиніста ексгаустера (загальні вимоги, вимоги безпеки перед початком робіт, під час виконання робіт та під час завершення роботи, основні небезпечні та шкідливі промислові фактори, безпечна організація роботи та утримання робочого місця); 3.3. Вимоги щодо застосування, утримання та зберігання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту; 3.4. Перелік та місце зберігання засобів пожежогасіння та аварійних інструментів; 3.5. Пожежонебезпечні властивості матеріалів, сировини, напівпродуктів та</p>	<p>У.1. Виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва; У.2. Використовувати засоби колективного та індивідуального захисту; У.3. Діяти в аварійних ситуаціях згідно «Плану ліквідації аварій»; У.4. Виконувати вимоги положень, інструкцій, стандартів за професією та видами робіт; У.5. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку; У.6. Виконувати положення Колективного договору підприємства; У.7. Виконувати вимоги трудової дисципліни та регламенту виконання робіт; У.8. Проводити</p>
---	--	---	---	--

<p>Е. Надання першої домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках</p>	<p>Е1 Е2 Е3</p>	<p>Аптечка (загального призначення) для машиніста ексгаустера</p>	<p>З.1. Правила та прийоми надання першої домедичної допомоги постраждалим від нещасних випадків, гострого захворювання, у випадку аварії; З.2. Місцезнаходження засобів для надання долікарської допомоги; З.3. Порядок виклику «Швидкої допомоги», пожежної частини, номера телефонів служб екстреного реагування; З.4. Правила транспортування постраждалих при нещасних випадках; З.5. Склад та застосування лікарських препаратів.</p>	<p>У.1. Визначати характер ушкоджень та ступінь загрози життю та здоров'ю постраждалих від нещасних випадків; У.2. Надавати першу домедичну допомогу постраждалим від різних видів травм (ураження електричним струмом, поранення, вивих, перелом, кровотеча, опік та ін.); У.3. Транспортувати постраждалих до місця надання першої медичної допомоги.</p>
--	-------------------------	---	--	--

<p>Ж. Дотримання норм і правил екологічної безпеки</p>	<p>Ж1 Ж2 Ж3</p>	<p>Матеріали та інструменти для ліквідації наслідків розливу нафтопродуктів; тара для відходів.</p>	<p>3.1. Політики підприємства в галузі охорони навколишнього середовища; 3.2. Цілі підприємства в галузі екології; 3.3. Основи ощадливого підприємства, систему 5С, 3.4. Положення Системи менеджменту навколишнього середовища (СМОС). 3.5. Вимог законодавства в галузі охорони навколишнього середовища. 3.6. Реєстр екологічних аспектів свого підрозділу; 3.7. Інструкції з поводження з відходами; 3.8. Наказ про моніторинг розливів нафтопродуктів; 3.9. Закон України «Про відходи», «Про охорону земель».</p>	<p>У.1. Проводити збір відходів виробництва роздільно по видах; У.2. Ліквідувати наслідки розливів нафтопродуктів.</p>
---	-------------------------	---	--	--

7. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

7.1. Розробники проекту професійного стандарту

Галузева рада з розробки професійних стандартів і стратегії розвитку професійних кваліфікацій Всеукраїнського об'єднання обласних організацій роботодавців підприємств металургійного комплексу «Федерація металургів України»

7.2. Суб'єкт перевірки професійного стандарту

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні

7.3. Дата затвердження професійного стандарту

7.4. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру професійних стандартів

7.5. Рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту